

STYRESAK

GÅR TIL: Styremedlemmer
FORETAK: Helse Stavanger HF

DATO: 24.06.2024
SAKSBEHANDLER: Prosjektdirektør Kari Gro Johanson
SAKEN GJELDER: Godkjenning av prognose for Nye SUS per 1. kvartal 2024

ARKIVSAK: 24/69
STYRESAK: 51/24

STYREMØTE: 24. juni 2024

FORSLAG TIL VEDTAK

1. Styret godkjenner oppdatert prognose for Nye SUS per 1. kvartal 2024 på 12,475 milliarder kroner.
2. Styret ber administrerende direktør om å utarbeide en oppdatert økonomisk langtidsplan (ØLP) som inkluderer den siste kostnadsøkningen på 336 millioner kroner fra prognosen per 1. kvartal 2024.

Administrerende direktørs vurderinger og anbefalinger

Den oppdaterte prognosen per 1. kvartal 2024 er, slik administrerende direktør vurderer det, realistisk med de forutsetningene som er beskrevet i saken. Administrerende direktør understreker samtidig at det fortsatt er en usikkerhet omkring endelig kostnad for Nye SUS knyttet til tvisten med Bravida.

Styret har blitt grundig orientert om kostnadsutviklingen fortløpende gjennom hele prosjektperioden. Prognosen per mai 2022 viste på daværende tidspunkt en økning på 933,3 millioner kroner utover godkjent budsjetttramme på 11,205 milliarder kroner. Denne budsjetttrammen var inflasjonsjustert med 3 % årlig frem til forventet sluttdato i 2024. En rekke kostnadsreduserende tiltak ble iverksatt i mai 2022. Storparten av kontraktene var inngått på dette tidspunktet, men det ble iverksatt kostnadsreduserende tiltak for de kontraktene som ikke var tildelt per mai 2022. I tillegg ble arbeid med å øke medflytt (gjenbruk) av både medisinsk-teknisk utstyr og møbler intensivert. Oppdatert prognose per 1. kvartal 2022 var på 12,138 milliarder løpende kroner (prisjustert til forventet sluttdato og med forventet prisstigning ca. 5,2 %).

Per 1. kvartal 2024 viser prognosen en ytterligere økning på 336,4 millioner kroner, slik at den totale økningen er på 1269,8 millioner kroner, dvs. ca 11 % utover den godkjente budsjetttrammen.

Gitt omfanget og kompleksiteten i byggeprosjektet, er økningen sammenlignbar med andre store offentlige utbygginger. Sammenlignet med for eksempel Nye Drammen sykehus, og budsjettene for Nye Rikshospitalet og Nye Aker sykehus, har Nye SUS den laveste prisen per kvadratmeter ifølge Sykehusbygg (www.sykehusbygg.no), alle kostnader inkludert.

Kostnadsøkningen for første byggetrinn er svært krevende for den totale økonomiske situasjonen i Helse Stavanger. Det er fortsatt uklart hvilke konsekvenser dette vil ha både for driftsøkonomien og de videre byggetrinnene. Slik administrerende direktør ser det, er det fortsatt avgjørende for Helse Stavanger å komme raskt i gang med første fase av byggetrinn 2. Dersom vi kan fullføre det neste bygget (poliklinikkbygget) på tomten kalt SH2-1, kan flere små sårbare fag samles, og fagene unngår ulempen todelt drift medfører. I tillegg unngår sykehuset kostbare ombygginger i gammel bygningsmasse på Våland. Et nytt poliklinikkbygg på SH2-1 bidrar positivt til pasientbehandling og arbeidsmiljø. Det er viktig å beholde gode fagfolk i alle avdelinger i sykehuset, men flere av de mindre medisinske fagene er særlig sårbare. Derfor er det av stor betydning å komme i gang med bygget for poliklinikk og dagbehandling, som hovedsakelig inneholder medisinske fag.

Administrerende direktør anbefaler at styret godkjenner den oppdaterte prognosen for 1. kvartal 2024.

I tillegg anbefales det en ny oppdatering av økonomisk langtidsplan over sommeren for å inkludere den siste oppdaterte prognosen slik at styret kan vurdere hvilke konsekvenser kostnadsøkningen har for driften av sykehuset og øvrige investeringer.

Bakgrunn og fakta

Tidlig i prosjektet forventet Helse Stavanger at lav aktivitet i regionen på grunn av oljenedturen i 2014/2015 skulle føre til lave priser på noen av de største entreprisekontraktene. Dette slo ikke til, og kontraktene ble inngått til høyere kostnad enn budsjettert. Storparten av kontraktene, nær 80 %, er tildelt lokale entreprenører, og dermed er intensjonen fra beslutningen i konseptfasen om å legge til rette for lokale tilbydere, innfridd.

Det er over 120 entreprisekontrakter i Nye SUS, og de aller fleste av disse gjennomføres uten større utfordringer, og dialogen mellom byggherre og entreprenørene har vært, og er, svært god. Underveis i byggeperioden har Nye SUS bestilt tilleggsarbeid, endringsarbeider og/eller tatt ut opsjoner i tråd med kontraktsbestemmelser hos flere av entreprenørene, slik at noen av kontraktenes totalsum har økt utover forventet vekst.

Gitt omfanget og kompleksiteten i byggeprosjektet er økningen sammenlignbar med andre store offentlige utbygginger. Sammenlignet med for eksempel Nye Drammen sykehus, Nye Rikshospitalet og Nye Aker sykehus har Nye SUS har den laveste prisen per kvadratmeter (sykehusbygg.no), alle kostnader inkludert.

Økning i prognose per mai 2022

Oppdatert prognose per 1. kvartal 2022 ble gjennomgått i styremøtet 23. mai 2022, og styret fikk presentert ulike scenarier. En prognose med en økning på 933 millioner kroner utover godkjent budsjetttramme på 11,205 milliarder ble vurdert som mest sannsynlig. Budsjetttrammen var prisjustert med 3 % årlig frem til forventet sluttdato. Oppdatert prognose per 1. kvartal 2022 var på 12,138 milliarder løpende kroner. Økningen per mai 2022 besto av ulike kostnadselementer. Den sterke prisstigningen forårsaket av bl.a. pandemien og høyere stålpriser pga. krigen i Ukraina, utgjorde den vesentligste økningen. I tillegg var det økninger innenfor de ulike kontraktene som følge av bestilte endringer fra byggherre, økning i kostnader knyttet til medisinsk-teknisk utstyr som følge av valutasingninger og sterk prisstigning, samt ulike krav fra entreprenører. Dette ble redegjort for i detalj i styremøtet i mai 2022. De største økningene skyldtes endringer i kontrakter pga tilleggsbestillinger, økning i prosjektering pga store endringer i B-bygget, forsinket funksjonsprosjekt, og i tillegg en del krav (pga økt stålpris mm.) fra entreprenører. Siden dette tidspunktet har prognosen blitt gjennomgått halvårlig med styret, uten at det har vært identifisert ytterligere økninger i prognosen. Prosjektet har styrt etter denne prognosen,

men samtidig rapport mot budsjettrammen på 11,205 milliarder kroner som siste styregodkjent kostnadsramme, jf. styresak 99/20 *Nye Stavanger universitetssjukehus, godkjenning av prognoseoppdatering for første byggetrinn, inkludert utvidelsen av E-bygget (senere omdøpt til B-bygget)*.

Da prognosen ble oppdatert i mai 2022, var det fortsatt med en usikkerhet knyttet til eksempelvis hvordan inflasjonen ville utvikle seg. Når prognosen legges fram for styret til godkjenning nå, er det fortsatt med en usikkerhet, da særlig knyttet til tvisten med Bravida. Men i og med at alle kontraktene er inngått og prosjektet nærmer seg ferdigstilling, er det en realistisk prognose som det dermed også er hensiktsmessig å legge fram til styret for formell godkjenning.

Kostnadsøkninger/endringer utover godkjent budsjett

Beskrivelse	Godkjent budsjett	Prognose 1k2022	Prognose 1k2024	Økning fra godkjent budsjett	
				1k2022	1k2024
Forprosjekt	117,5	117,7	117,7	0,2	0,2
Prosjektstøtte og prosjektering	2 180,7	2 322,2	2 321,7	141,5	141,0
Entrepriser	7 230,2	7 731,5	7 937,2	501,3	707,0
MTU & Brukerutstyr	1 232,8	1 254,8	1 367,5	22,0	134,7
OU prosjektet	132,5	132,5	132,5	0,0	0,0
Prisjustering	311,5	579,9	598,5	268,3	287,0
	11 205,3	12 138,6	12 475,1	933,3	1 269,8

Utover økningen per 1. kvartal 2022 som beskrevet over, påløp det høsten 2023 ytterligere økninger. Dette har fremgått av kostnadstabellene som har vært vedlagt kvartalsrapportene til styret.

Årsaken til denne økningen er sammensatt, men den største enkeltårsaken skyldes høyere prisstigning på inngåtte kontrakter for medisinteknisk utstyr (MTU) enn forventet. Det var lagt inn en årlig prisjustering på 3 % i den godkjente kostnadsrammen, men den reelle prisstigningen har vært mye høyere - særlig fra og med 2021.

Per 1. kvartal 2024 er denne økningen på totalt 336,4 millioner utover prognosen per 1. kvartal 2022, slik at total økning utover godkjent budsjett er på 1269,8 millioner kroner, jf. tabell over.

Medisinsk-teknisk utstyr (MTU) kjøpes for en stor del fra utlandet, og den svake norske kronen er en vesentlig tilleggsårsak til kostnadsøkningen. Da B-byggets del 2 ble inkludert i byggeprosjektet i 2020, var det en forutsetning at verken funksjonene som var inkludert i bygg B del 1, eller i de øvrige byggene skulle endres. Det har ikke vært mulig og hensiktsmessig å innfri denne forutsetningen. Dette handler om kompleksiteten knyttet til et

svært stort og avansert sykehusbygg, ytterligere forsterket av utfordringene med pandemien, samt at utvidelsen av det mest kompliserte bygget, nemlig B-bygget, kom når gjennomføringsfasen av byggeprosjektet allerede var i gang. I arbeidet med funksjonsrapporten (der en detaljerer innplasseringen av ulike funksjoner i byggene) for B-bygget del 2 ble det klart at det ikke var avsatt tilstrekkelig med arealer til alle teknologitunge funksjoner (eksempelvis nukleærmedisin) som opprinnelig var planlagt inn i B-bygget. Dette medførte blant annet at dagkirurgien måtte tas ut av byggetrinn 1, og øvrige funksjoner måtte replanlegges. Forsinket anskaffelse av tung MTU har i seg selv vært kostnadsdrivende fordi det har krevd omprosjektering og ombygging av allerede ferdige lokaler.

Videre har Nye SUS, på grunn av rekkefølgekrav fra Stavanger kommune, gjennomført infrastrukturtiltak i området for til sammen over en halv milliard kroner. I den ene av disse entreprisene, som har Rogaland fylkeskommune som byggherre, har man støtt på svært krevende grunnforhold. Dette var ikke forventet, og har dermed gitt en kostnadsøkning.

Utover det bestilte og planlagte endringsarbeidet i enkelte områder i prosjektet, er det store forsinkelser ved gjennomføring av elektroarbeidene. Effekten av forsinkelsen er en medvirkende årsak til kostnadsøkningen. Hadde den omforente fremdriftsplanen blitt fulgt, ville størstedelen av prosjektet (ca. 105.000 kvm) vært mekanisk ferdig ved årsskiftet 2023/2024, og utvidelsen av B-bygget (ca. 20.000 kvm) i disse dager. Det hadde ført til demobilisering av flere ressurser hos byggherre, samt at byggeplassrigg ville vært på et minimum. Samtidig kunne også eventuelle sene bestilte endringsarbeider vært utført mer effektivt uten forstyrrelser. Det planlegges nå med at de siste innvendige arbeider og siste fase av systematisk ferdigstilling komprimeres slik at forsinkelsen blir minst mulig, og at ny innflyttingsdato kan settes til november 2025.

Flere av de største kontraktene er ferdigstilt, og sluttoppgjør er avtalt mellom byggherre Helse Stavanger og entreprenørene. Frem mot sommerferien planlegges med slutføring av ytterligere kontrakter, og dette gjør at prognosen for endelig sluttsum er mindre risikofylt enn da denne ble presentert i mai 2022.

Konsekvenser og tiltak

Økonomisk langtidsplan (ØLP) styrebehandlet i styremøtet 23.05.24, sak 45/24 har ikke inkludert siste oppdaterte prognose per 1. kvartal 2024. Det bør derfor utarbeides en ny ØLP som inkluderer den siste økningen på 336,4 millioner kroner.

Fullstendig oversikt over effekten av forsinkelsessituasjonen er krevende å oppsummere kort, da det er flere årsaker som til sammen resulterer i økte kostnader. Alle kostnader knyttet til forskjøvet innflyttingstidspunkt er foreløpig ikke inkludert i den oppdaterte prognosen. Dette vil bli inkludert i prognosefremlegging per 3. kvartal.